

УТВЪРДИЛ:

/Айсел Ахмед – директор/

(подпис и печат)

Заповед № 1009/14.09.2020г.

ПРАВИЛА
ЗА ПРЕВКЛЮЧВАНЕ ОТ ПРИСЪСТВЕНО ОБУЧЕНИЕ КЪМ ОБУЧЕНИЕ В
ЕЛЕКТРОННА СРЕДА ОТ РАЗСТОЯНИЕ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2020/2021 ГОДИНА

Раздел I

Общи положения

1. Настоящите правила определят:

1.1. условията за превключване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние (ОЕСР), както и реда и начина на организацията и провеждането му през учебната 2020/2021 година в условията на COVID-19;

1.2. задължителни мерки за плавно преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние;

1.3. възможности за обучение на ученици с установен по-висок риск от COVID-19;

1.4. подкрепата за ученици, пропуснали присъствени учебни занятия.

2. Правилата се приемат с оглед осигуряване на:

2.1. бързо и плавно преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние;

2.2. непрекъснатост и ритмичност на обучението при карантиниране на ученик, на паралелка, на ученик със здравословни проблеми или от рискова група или пропуснал присъствени учебни занятия;

2.3. усвояване на знания и придобиване на компетентности по отделните учебни предмети без необходимост от реструктуриране на учебен материал при възстановяване на присъственото обучение;

2.4. възможност за преодоляване на пропуснат учебен материал;

2.5. допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;

2.6. непрекъснатост на оказваната на учениците подкрепа за личностно развитие.

3. Правилата за преминаване към обучение в електронна среда от разстояние са приложими за:

3.1. учениците от една паралелка, по решение на РЗИ –Силистра.

а) в резултат на положителен PCR тест на ученик от паралелката;

б) отстраняване от работа на начален учител поради положителен резултат от PCR тест.

3.2. учениците от няколко или всички паралелки в училището, поставени под карантина по решение на РЗИ – - са;

3.3. учениците от отделни паралелки, в резултат на положителен PCR тест и отстраняване от работа на учител, преподаващ в повече от една паралелка, при осъществен близък контакт на учителя с учениците от повече паралелки;

3.4. учениците от училището при обявяване от компетентните органи в населеното място, региона или страната на извънредна обстановка или в случаите на извънредни и непредвидени обстоятелства в населеното място, региона или цялата страна;

3.5. ученик, който по здравословни причини отсъства до 30 дни, ако здравословното и физическото му състояние позволяват, има желание и разполага с необходимите технически и технологични възможности;

3.6. ученик, карантинен по решение на РЗИ –Силистра - в резултат на положителен PCR тест на член от домакинството му.

4. Учениците се завръщат обратно в училище и обучението им продължава в присъствена форма след отпадането на основанието за преминаване към обучение в електронна среда от разстояние:

4.1. след отпадането на карантината – за учениците по т. 3.1, 3.2, 3.3 и 3.6;

4.2. с изтичането на срока на извънредната обстановка или на извънредните и непредвидени обстоятелства – учениците по т. 3.4 ; 4.3. с изтичането на 30-дневния срок – за ученика по т. 3.5.

Раздел II

Подготвителни мерки

5. Определяне на Екип за подкрепа при осъществяването на обучение в електронна среда от разстояние, в който е включен ръководител направление ИКТ или учител по учебния предмет „Компютърно моделиране и информационни технологии“ или „Информационни технологии“

6. Разработване на алтернативни седмични разписания за прилагане в случаите, когато учениците от повече от една паралелка са поставени под карантина.

7. Определяне на различна продължителност на електронните уроци в зависимост от възрастта и уменията за саморегулация на учениците.

8. Изготвяне на списък със заместващи учители и на учители, които имат умения и възможности да осъществяват ОЕСР (в т.ч. студенти от висшите училища, обучавани за учители, пенсионирани учители, регистрирани в БТ и др.).

9. Събиране и изготвяне на база данни с актуални профили и имейли на учениците.

10. Определяне на учителите, които разполагат с техническа и технологична възможност, имат необходимите умения, позволява го нормативът им, попадат в рисковата група и имат желание да се включат в реализацията на дистанционна форма на обучение и/или да предоставят обучение и/или консултации в електронна среда от разстояние.

11. Подаване към РУО на информация за учителите, които разполагат с техническа и технологична възможност, имат необходимите умения, позволява го нормативът им, попадат в рисковата група и имат желание и може да се включат в реализацията на дистанционна форма на обучение.

12. Публикуване на интернет страницата на училището и запознаване на учениците с брошурата с препоръки за безопасна работа в [интернет](#),

(https://sacp.government.bg/sites/default/files/SafeNet_DAZD2020.pdf) както и с Правилата за безопасност на децата и учениците в компютърната мрежа и с Препоръките относно безопасно провеждане на дистанционно обучение в онлайн среда.

Раздел III

Задължителни мерки за преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние

13. Обучението в електронна среда от разстояние се осъществява при осигурена защита на личните данни на учениците и на учителите и гарантирана сигурност на информацията в електронна среда.

14. След ориентирането в общите, познати и използвани платформи и приложения от страна учители и ученици, е избрана за цялото училище единна платформа Microsoft Teams за осъществяване на обучението в електронна среда от разстояние и комуникация.

15. При отчитане спецификата на конкретен учебен предмет (*напр. чужд език – източен*), всички учители, преподаващи този учебен предмет в училището, може да използват единна платформа, която може да бъде различна от приетата платформа по т. 11.

16. 16. Обучението в електронна среда от разстояние и комуникацията се осъществяват:

16.1. –учителите преподаващи в съответните класове;

Възможните начини са:

1. Синхронно ОЕСР (поставят се отсъствия и оценки)
2. Асинхронно ОЕСР (не се поставят отсъствия, но в процеса на оценяване се отчитат участието и ангажираността на ученика)
3. Редуване на синхронно и асинхронно ОЕСР (отсъствия се поставят само за часовете на синхронно ОЕСР)
4. Алтернативни начини, в т.ч. чрез предоставяне на материали на хартия (възможно е и оценяване)

Раздел IV

Организация на обучение в електронна среда от разстояние

17. Обучението в електронна среда от разстояние се осъществява от учителите в училището, в което се обучават учениците или от определените в списъка по т. 7 заместващи учители.

18. За учениците от паралелка, поставена под карантина, ОЕСР се осъществява по утвърденото седмично разписание за периода на карантината.

19. В случаите, когато карантината е във връзка с отстраняването от работа на начален учител (т. 3.1, буква „б“), ОЕСР на учениците от паралелката му се провежда от заместващ учител по утвърденото седмично разписание за периода на карантината.

20. За учениците от няколко или всички паралелки в училището, поставени под карантина по решение на РЗИ –Силистра - ОЕСР се осъществява по утвърденото седмично разписание за периода на карантината.

21. За учениците от отделни паралелки, поставени под карантина в резултат на положителен PCR тест и отстраняване от работа на учител, преподаващ в повече от една паралелка, ОЕСР се осъществява по

утвърденото седмично разписание за периода на карантината. Ако реално са спазени задължителните мерки за ограничаване рисковете от разпространение на вируса и в процеса на обучение са изпълнени изискванията за носене на защитна маска на лицето/предпазен шлем и за физическа дистанция без осъществяван контакт, обучението на учениците от тези паралелки може да продължи присъствено в училище със заместващ учител.

22. Обучение в електронна среда от разстояние се организира и осъществява за учениците от училището по утвърденото седмично разписание за периода на обявена от компетентните органи в населеното място, региона или страната извънредна обстановка или в случаите на извънредни и непредвидени обстоятелства.

23. За ученик, поставен под карантина, поради положителен PCR на член от домакинството му, както и на ученик, отсъстващ по здравословни причини до 30 дни, без да се променя формата на обучение, която остава дневна, обучение в електронна среда от разстояние (компенсирано обучение) се организира, като:

23.1. съответният ученик може да се включи в уроци заедно със съучениците си от класа, но без да може да участва активно в урока;

23.2. ученикът не се оценява;

23.3. учителят взаимодейства само с учениците от реалната класна стая;

23.4. на съответния ученик се предоставят консултации и обща подкрепа за преодоляване на образователни дефицити, както и психологическа подкрепа.

24. Компенсирано обучение по т. 19 се организира в електронна среда от разстояние и се осъществява чрез камера и микрофон на или свързано с електронно устройство при условие, че ученикът разполага с необходимите технически и технологични възможности, като камерата в реалната класна стая задължително е насочена към учебната дъска и/или към учителя, но не и към учениците.

25. При невъзможност на ученик по т. 19 да бъде осигурено наблюдение на урока на съответната паралелка, компенсирано обучение в електронна среда от разстояние се осъществява, като се допуска:

25.1. включване на ученика за наблюдение на урок на друга паралелка;

25.2. включване на ученика за наблюдение на урок в дистанционна форма на обучение за същия випуск (ако е приложимо);

25.3. предоставяне на материали на хартия в дома на ученика, в т.ч. и с подкрепата на медиатор.

26. Учителите организират и провеждат ОЕСР в рамките на уговорената продължителност на работното време, като при нормална продължителност на работното време за отчитане на деня като работен са необходими не по-малко от 5 астрономически часа работа, свързана с осъществяване на обучението, или не по-малко от 25 астрономически часа седмично (5 часа среднодневно) при работна седмица от 5 работни дни.

Раздел V

Обучение на ученици с установен по-висок риск

27. Обучение в различна от дневната присъствена форма е допустимо, когато:

27.1. е невъзможно за ученици по здравословни причини, които не им позволяват да посещават училище;

27.2. е нецелесъобразно за ученици, чиито родители/настойници са в рискова група за COVID-19 (напр. потвърден случай на COVID-19 в домакинството, контактни лица по месторабота и др.);

27.3. не е предпочетено от родителите/настойниците (напр. при потвърден случай на COVID-19 лице от училището и др.).

28. Обучението на ученици по т. 23 се организира и осъществява в самостоятелна, индивидуална или дистанционна форма.

29. Формата на обучение се избира от ученика и/или неговите родители при условията на чл. 12, ал. 2 на ЗПУО и чл. 98, ал.1 от Правилника за дейността на училището.

30. Промяна на формата на обучение от дневна в самостоятелна, индивидуална или дистанционна може да се препоръчва от екипа за подкрепа за личностно развитие за:

30.1. ученик, който променя формата на обучение в случаите по чл. 112, ал. 5 от ЗПУО;

30.2. ученик със специални образователни потребности.

31. Преминаване на ученик в задължителна училищна възраст от дневна в самостоятелна, индивидуална или дистанционна се допуска:

31.1. при установени здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, че ученикът не може да се обучава в дневна форма (допустимо условие е за преминаване и в трите посочени форми);

В условията на COVID-19 здравословните причини, поради които ученик не може и не желае да посещава присъствена форма (в т.ч. и ако негов родител/настойник попада в рискова група), се удостоверяват или с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия по реда на Закона за здравето, или за заболяванията, включени в Списък на заболявания при деца, при които се препоръчва различна от дневната форма на обучение, поради установен по-висок риск от COVID-19 (Приложение № 1) - с етапна епикриза от лекаря специалист, проследяващ заболяването на лицето.

31.2. по семейни причини (избор на родителите – допустимо условие за преминаване в самостоятелна форма, желание да завърши срока/годината в други срокове – допустимо условие за преминаване в индивидуална форма, или трайно пребиваване със семейството на територията на друга държава – допустимо условие за преминаване в дистанционна форма на обучение за ученик I - XII клас);

31.3. наличие на специални образователни потребности или на изявени дарби.

32. Преминаване към обучение в индивидуална форма е допустимо за ученици от I до XII клас, включително, при наличие поне на едно от изброените в т. 26 основания. Организация на обучение в индивидуална форма:

32.1. преминаването от обучение в дневна към обучение в индивидуална форма се допуска и по време на учебната година;

32.2. за преминаване от обучение в дневна към обучение в индивидуална форма, се подава заявление до директора на училището, като за малолетните е от името на родителите, за непълнолетните - от ученика със съгласието на родителите му, а за промяната директорът издава заповед;

32.3. обучението се осъществява по индивидуален учебен план и се организира по седмично разписание и график на учебните часове, утвърдени със заповед на директора;

32.4. обучението включва индивидуални учебни часове и текущо оценяване или изпити за определяне на срочна или годишна оценка;

32.5. в условията на COVID-19, когато ученикът не може да посещава училището, учебните часове се организират в домашни или болнични условия;

32.6. при необходимост училището предоставя на ученик, преминал към индивидуална форма на обучение консултации и обща подкрепа.

33. Преминаване към обучение в самостоятелна форма е допустимо за ученици от I до XII клас, включително, при наличие поне на едно от изброените в т. 26 основания. Организация на обучение в индивидуална форма:

33.1. преминаването от обучение в дневна към обучение в индивидуална форма се допуска и по време на учебната година и до 20 учебни дни преди изпитна сесия, определена в чл., ал. от Правилника за дейността на училището;

33.2. за преминаване от обучение в дневна към обучение в самостоятелна форма, се подава заявление до директора на училището, като за малолетните е от името на родителите, за непълнолетните - от ученика със съгласието на родителите му, а за промяната директорът издава заповед;

33.3. обучението се осъществява по избран от ученика училищен учебен план за дневна форма и се организира по седмично разписание и график на учебните часове, утвърдени със заповед на директора;

33.4. обучението включва самостоятелна подготовка и изпити за определяне на годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план;

33.5. изпитите по учебните предмети са организирани в редовни изпитни сесии в края на всеки учебен срок, чийто брой през учебната година е определен в чл. 98 ал. 7 от Правилника за дейността на училището.

34. Преминаване към обучение в дистанционна форма е допустимо за ученици от V до XII клас, включително, при наличие поне на едно от изброените в т. 26 основания. По изключение дистанционна форма се организира и за ученик от класовете от I до IV, включително, когато е на лечение в чужбина за период по-дълъг от 30 дни. Организация на обучение в индивидуална форма:

34.1. преминаването от обучение в дневна към обучение в индивидуална форма се допуска и по време на учебната година;

34.2. за преминаване от обучение в дневна към обучение в самостоятелна форма, се подава заявление до директора на училището, като за малолетните е от името на родителите, за непълнолетните - от ученика със съгласието на родителите му, а за промяната директорът издава заповед;

34.3. обучението се осъществява чрез средствата на информационните и комуникационните технологии чрез синхронни часове;

34.4. учениците със специални образователни потребности и за учениците с изявени дарби може да се осъществява и по индивидуален учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за дистанционна форма;

34.5. при дистанционната форма, в условията на COVID-19, учебните часове покриват изцяло учебния план и ученикът се обучава в група с други ученици от същия клас от неговото или друго училище, като продължава да е ученик на училището, в което е записан, но обучаващите учители може да са учители от неговото или от друго училище;

34.5. за осъществяване на обучението всеки ученик ученикът самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства, за да разполага с интернет и с устройство, позволяващо му активно участие във виртуалната класна стая;

34.6. обучението включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите и присъствени изпити за определяне на срочни или годишни оценки по учебните предмети от училищния учебен план;

34.7. обучението се отразява чрез вписване на отсъствия и текущи оценки в електронен дневник в училището, което осъществява дистанционното обучение, като достъп за четене на информацията от електронния дневник има и директорът на училището, в което е записан съответният ученик;

34.5. учениците със специални образователни потребности и за учениците с изяви дарби по т. 26.3. може да се осъществява и по индивидуален учебен план, разработен въз основа на съответния рамков учебен план за дистанционна форма.

Раздел VI

Подкрепа на ученици, пропуснали учебни занятия

35. На ученици, страдащи от заболявания, които ги поставят в рисковата група от COVID-19, се предоставя съпътстваща обща подкрепа в хода на учебната година под формата на консултации и допълнително обучение по отделни учебни предмети.

36. Консултациите и допълнителното обучение за преодоляване на образователни дефицити се осъществяват присъствено и/или в електронна среда от дистанция (ако е приложимо и в зависимост от конкретния случай, от класа, наличните техническите и технологичните възможности), като се използват възможностите на проекта „Подкрепа за успех“ по ОП НОИР.

37. На учениците се оказва и психологическа подкрепа, в т.ч. и от разстояние в електронна среда.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Правилата са разработени съобразно вида на училището, наличните технически и технологични средства, спецификата на учебните предмети и учителите, които ги преподават и имат умения и възможности да осъществяват ОЕСР.

§ 2. Правилата са разработени съгласно Насоките за работа на системата на училищното образование през учебната 2020/2021 година в условията на COVID-19.

§ 3. Правилата са обсъдени от общото събрание на Средно училище "Христо Ботев", приети са с Протокол №12 / 14.09.2020г. от заседание на Педагогическия съвет и са утвърдени със Заповед №1009/14.09.2020г. на директора.

§ 4. Правилата може да бъдат изменяне и допълвани по реда, по който е приет и утвърден настоящия документ.

§ 5. След утвърждаването им със заповед на директора на училището, настоящите правила се публикуват на интернет страницата на училището и се свеждат до знанието на всички участници в образователния процес.

§ 6. Правилата влизат в сила от - 15.09.2020г.

Приложение № 1

Към т. 29.1

Списък на заболявания при деца, при които се препоръчва различна от дневната форма на обучение, поради установен по-висок риск от COVID-19

I. Имунология

Първични имунни дефицити при деца - над 200 вида.

Техният брой се променя всяка година.

II. Детска кардиология

1. Хемодинамично значими

Вродени сърдечни малформации (оперирани или неоперирани), които протичат със сърдечна недостатъчност (СН) или белодробна хипертония (БХ) и налагат прием на медикаменти: - ВСМ с ляво-десен шънт

- цианотични ВСМ
- обструктивни ВСМ - комплексни ВСМ

2. Болести на миокарда и перикарда (кардиомиопатии, миокардити), протичащи със СН

3. Ритъмно-проводни нарушения, налагащи медикаментозно лечение

4. Артериална хипертония - II степен

Болестите са много и изявата и значимостта е различна. Обединяващите пунктове са: - сърдечна недостатъчност

- белодробна хипертония
- артериална хипоксемия (сатурация под 85%)
- риск от внезапна смърт
- коморбидност с органна увреда

III. Детска неврология

Хроничните болести в детската неврология са свързани с парези, дискоординационен синдром, умствена изостаналост и епилепсия - ДЦП, дегенеративни/заболявания на нервната система.

При тези заболявания няма имунен дефицит и при COVID-19 би следвало поведението към тях да бъде както досега - индивидуално обучение или дистанционна форма (при възможност). **IV.**

Детска ревматология

1. Деца на кортикостероидна терапия в доза повече от 20 мг дневно или повече от 0,5 мг/кг/24 ч в период от повече от 4 седмици
2. Провеждане на пулс терапия с ендоксан в последните 6 месеца
3. Едновременно приемане на 2 или повече имunosупресивни медикамента

V. Хронични ендокринологични заболявания

1. Високостепенното затлъстяване с метаболитен синдром
2. Вродена надбъбречна хиперплазия сол-губеща форма и вирилизираща форма
3. Полиендокринопатии – автоимунни полиендокринни синдроми
4. Болест на Адисон
5. Новооткрити тиреотоксикози

VI. Метаболитни и генетични заболявания

1. Метаболитни заболявания от интоксикационен или енергиен тип - органични ацидурии, дефекти на урейнния цикъл, нарушения в обмяната на мастните киселини, митохондриални болести, левциноза

2. Малформативни синдроми, асоциирани с имунен дефицит - синдром на Di George, Nijmegen breakage синдром

3. Пациенти със синдром на Prader-Willi, които са с екстремно затлъстяване, тежка мускулна хипотония, нарушен глюкозен толеранс или сънна апнея

4. Мукополизахаридози

VII. Детска нефрология и хемодиализа

1. Деца след бъбречна трансплантация

2. Деца с хронични гломерулопатии (нефротичен синдром, хроничен нефритен синдром, васкулити с бъбречно засягане и хемолитично-уремичен синдром на имunosупресивна терапия)

VIII. Детска гастроентерология

1. Болест на Крон

2. Улцерозен колит

3. Автоимунен хепатит

4. Деца на домашно парентерално хранене

5. Деца с трансплантиран черен дроб

IX. Детска фтизиатрия

1. Всички деца с активна форма на туберкулоза, без бацилоодеяне - първите 2 месеца

2. Всички деца с активна форма на туберкулоза, с бацилоодеяне - до трайно обезбациляване

3. Деца с тежки форми на туберкулоза (туберкулозен менингит) до редуциране на неврологичната симптоматика и обезбациляване

4. Всички хематогенно-десиминирани форми - до нормализиране на рентгеноморфологичните промени и обезбациляване

X. Детска онкохематология

1. Всички злокачествени заболявания по време на активна химио- и/или лъчетерапия

2. Всички пациенти след трансплантация на хемопоеични стволови клетки (костен мозък)

3. Всички хематологични заболявания, на лечение с кортикостероиди и/или имunosупресивни медикаменти

4. Всички деца с хронични хемолитични анемии

XI. Детска пулмология

1. Муковисцидоза

2. Тежка и неконтролирана бронхиална астма

3. Деца, предложени за белодробна трансплантация и деца с трансплантиран бял дроб

4. Вродени аномалии на дихателната система, протичащи с чести и тежки екзацербации

5. Деца с бронхиектазии с тежък клиничен ход на заболяването

6. Доказан тежък дефицит на алфа-1 антитрипсин

7. Тежки форми на фарингеална обструкция с клиника на сънна апнея

8. Всички хронични белодробни заболявания със значими промени във ФИД, хипоксемия, кислородозависимост

XII. Детска гръдна хирургия

1. Деца след оперативни торакални интервенции

XIII. Детска офталмология

1. Неинфекциозен увеит, най-често асоцииран с ювенилен хроничен артрит

Като потенциално застрашени от тежко протичане на COVID-19 са деца с компрометиран имунитет (с вроден или придобит имунен дефицит; с онкологични заболявания, особено след химио- и лъчетерапия; тези на лечение със системни кортикостероиди и цитостатици и т.н.). Вниманието трябва да е насочено и към децата със системни заболявания на съединителната тъкан, които са извън ремисия.

Според публикувани проучвания основните симптоми на COVID-19 при децата са висока температура, кашлица, диария и повръщане, поради което при хронично болни деца с увреждане на дихателната и на гастроинтестиналната система рискът от възникване на усложнения след COVID-19 е реален.

Важна е и групата на всички деца с хронични заболявания в тежка форма и декомпенсирано състояние, като те могат да обхващат различни органи и системи.

Предвид гореизложеното при преценка на лекуващ или проследяващ лекар форма на обучение, различна от дневната, може да се препоръча и за деца с други заболявания, които не са посочени в списъка.

От медицинска гледна точка препоръка/решение за провеждане на форма на обучение, различна от дневната, при деца с хронични заболявания трябва да се взема индивидуално за всяко дете от лекар специалист, провеждащ наблюдението на съответното дете, според тежестта и хода на протичане на конкретното заболяване, а при необходимост и след консултация с психолог. За целта е необходимо да се предостави в учебното заведение етапна епикриза от проследяващия лекар специалист за доказване на заболяването и текущия му статус с определяне риска от присъствено обучение и препоръка за провеждане на дистанционно обучение за конкретен период от време.

По отношение на родители/настойници с риск от тежко протичане на COVID-19 следва да се имат предвид следните придружаващи заболявания: захарен диабет, артериална хипертония, хронично белодробно заболяване, онкологични заболявания, както и всяко заболяване, водещо до компрометиране на имунитета или хронични заболявания в тежка форма и декомпенсирано състояние, като те могат да обхващат различни органи и системи.

В тези случаи препоръка за провеждане на дистанционна форма на обучение при дете на родител/настойник с хронично заболяване поради риск от тежко протичане при родителя/настойника трябва да се издаде от проследяващия лекар специалист за конкретен период от време.

Препоръките съобразно посочените заболявания подлежат на периодична актуализация на базата на публикувани от водещи световни и европейски институции и организации достоверни медицински данни.

Директор:

(подпис и печат)

Важно!

Документът е примерен и може да бъде допълван и променян, когато бъде оценена необходимостта от това. При използването му, ненужните текстове, в т.ч. пояснения, се изчистват.